

Slik holder departementet brev skjult

Stortingets ombudsmann reiser meget kritiske spørsmål om Justisdepartementets hemmelighold. Departementet sladdet blant annet brev fra Erling Folkvord med synspunkter på flyktningepolitikken.

PER ANDERS JOHANSEN
ROLF CHR. ULRICHSEN (foto)

Stortingets ombudsmann for forvaltningen krever nå at Justisdepartementet og justisminister Gerd-Liv Vala svarer på en rekke kritiske spørsmål om manglende åpenhet. Sivilombudsmanen har gjennomgått 510 saker i Justisdepartementet, og tar opp en rekke eksempler på tvilsomt hemmelighold.

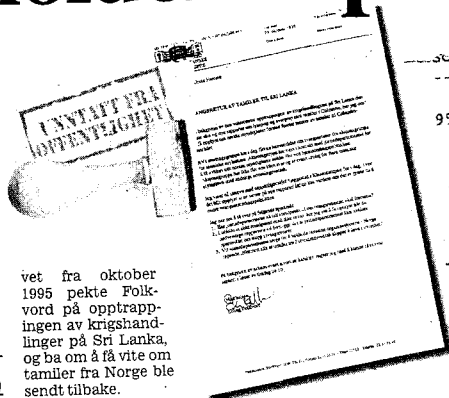
- Dette er den første større undersøkelsen Stortingets ombudsmann har gjort om praktisering av offentlighetsloven. Hensikten har vært å se nærmere på saksbehandlingen i innsynssaker, og hva som ligger til grunn for avslagene, sier assisterende kontorsjef Tor-kjel Nesheim.

Sladdet vekk

Rapporten viser blant annet hvordan brev fra RVs stortingsrepresentant Erling Folkvord ble fullstendig sladdet vekk fra postjournalene i statsrådsseksjonen og utlendingsavdelingen. I bre-

35 tvilsomme eksempler

Stortingets ombudsmann legger frem 35 eksempler på konkrete saker hvor Justisdepartementets avslag om innsyn «synes tvilsomme

vet fra oktober 1995 pekte Folkvord på opptrappingen av krigshandlinger på Sri Lanka, og ba om å få vite om tamlir fra Norge ble sendt tilbake.

Folkvord selv reagerer meget sterkt på opplysningene fra Aftenposten, som han karakteriserer som «svært oppsiktsvekkende».

Bekvemmelig

- Det er kun politisk bekvemmelighet som tilsier et slikt hemmelighold. Dette er åpenbart uten lovhjemmel, og viser Justisdepartementets manglende respekt for bestemmelsene om rett til innsyn. Jeg synes dette viser lovløsheten i offentlighetsspørsmål som har vokst frem under Ap-regjeringen, sier Folkvord. Senere, etter at saken ikke lenger var like aktuell, ble det likevel gitt innsyn i brevet.

Sivilombudsmanen har gjennomgått samtlige anmodninger om innsyn som Justisdepartementet mottok i november og desember 1995 og januar 1996. 174 av 510 saker ble det nektet innsyn i.

I 59 av sakene ga Justisdepartementet mangelfull

hjemmel for å hemmeligholde dokumentene, konkluderer ombudsmannen. 13 av sakene ble unntatt offentlighet uten noen som helst hjemmel. Begge delene er i strid med offentlighetsloven.

- Det generelle inntrykket på dette punkt gir grunnlag for å spørre om departementet mener at praksis er tilfredsstillende, skriver sivilombudsman Arne Fillet.

Hemmelige brev

Rapporten viser også at Justisdepartementet unnlot å føre inn et brev fra tidligere kulturminister Åse Kleveland i postjournalene, hvor hun reiste spørsmål om tolkning av offentlighetsloven og innsyn i hennes reiseregninger. Svaret ble stempelt som «et internt dokument».

- Vi stiller spørsmål om hvorfor saken ikke ble journalført, og hvorfor det ikke

95/05904-003 Datert: Saksb: Løpenummer : 021555/95 STF
Uoff : Forrige lnr: 016944/95 UTA
Vedl : Neste lnr:
Arkiv : Avskr. lnr:

15/06865-001 Datert: 1995.10.05 Saksb: STF/STF/JOK Løpenummer : 021583/95 STF
Uoff : Forrige lnr:
Neste lnr: 021584/95 S
Avskr. lnr:

FOLKVORDS BREV: Stortingsrepresentantens brev til venstre - slik det er journalført i Justisdepartementet over.

KRITISK: Erling Folkvord (rv)

ble gitt innsyn i svarbrevet ut fra prinsippet om meroffentlighet, sier Nesheim. Ombudsmannens undersøkelse ble satt i gang etter at blant annet Aftenposten i flere artikler har satt fokus på manglende åpenhet fra Regjeringens side. De siste årene har det dessuten kommet et økende antall klager på forvaltningens hemmelighold.

Justisdepartementet skal nå besvare henverdselen fra Sivilombudsmanen, men det er usikkert når dette vil skje. I løpet av april skal dessuten Regjeringen legge frem sin stortingsmelding om forvaltningens praktisering av offentlighetsloven.

holdelsen av et brev om yttringsfrithetskommissjonen, som ble sendt til ekspedisjonssjef Inge Lorange Backer i lovavdelingen. Brevet var en orientering fra Kulturdepartementet om opprettelse av en arbeidsgruppe som skulle vurdere en medieombudsordning. Lovavdelingen, som selv har ho-

Støttebrev til Andrawes hemmelig

Justisdepartementet valgte å hemmeligholde støttebrev til Souhalla Andrawes av hensyn til hennes eget personvern. - Helt hårreisende, mener advokat Heidi Bache-Wiig.

REAGERER: Advokat Heidi Bache-Wiig

Stortingets sivilombudsman forlanger en forklaring på hvorfor Justisdepartementet valgte å hemmeligholde støttebrev til den palestinske flykaprerer Souhalla Andrawes. Et brev fra Palestinian Writers Union (PWU) ble fullstendig sladdet i departementets postjournal, og deretter hemmeligholdt da journallister ba om innsyn.

I brevet argumenterte PWU mot at Andrawes skulle utleveres til tyske myndigheter. I november i fjor ble hun dømt til 12 års fengsel i Tyskland for sin deltagelse i kapingen av Lufthansa-flyet «Landslut» i 1977, hvor den tyske kapteinen ble drept.

- Jeg synes departementets hemmelighold er helt hårreisende. Vi søkte i tillegg om fri sakførsel for Andrawes, og også denne saken ble unntatt offentlighet. Jeg kan ikke se noen som helst grunn til at disse dokumentene skulle bli unntatt fra offentlighet, sier Andrawes' advokat Heidi Bache-Wiig.

Støttebrevet ble behandlet av Justisdepartementets juridiske seksjon i sivilavdelingen, som skal være blant forvaltningens fremste lovveksperter. Juristene valgte å hemmeligholde støttebrevet av hensyn til Andrawes personvern, og fordi saken inneholdt «opplysninger som er undergitt taushetsplikt».

- Dette er bare vår. Det ville vært imot være i hennes interesse om dette var offentlig. Det virker som departementet på denne måten ville være med på å styre offentlighetens syn på Ar-